

Οικονομικά του Τουρισμού & του Πολιτισμού Μακροοικονομικά

Υπεύθυνοι μαθήματος

Καθηγητής Μιχαήλ Ζουμπουλάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής Θεόδωρος Μεταξάς

ΑΕΠ

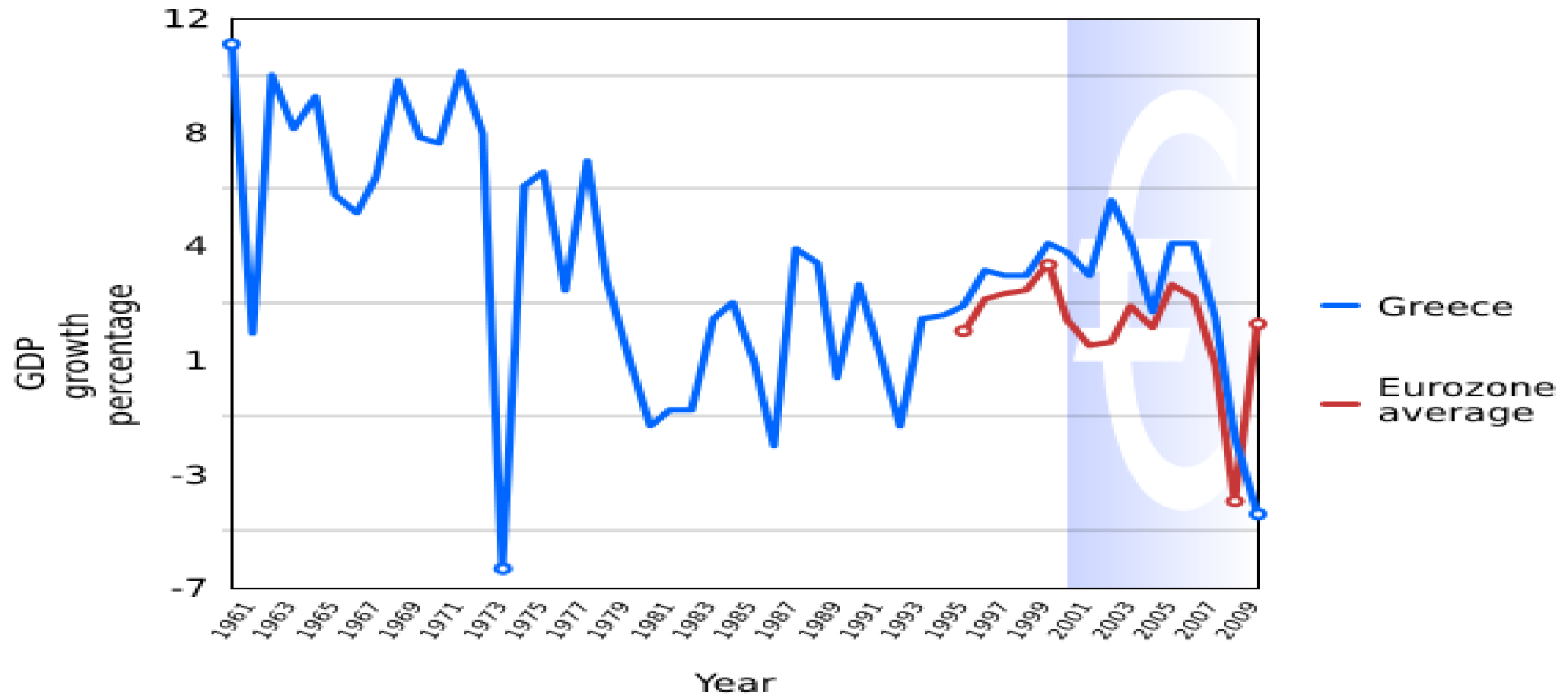
Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ή ΑΕΠ (Gross Domestic Product - GDP) είναι το σύνολο της τρέχουσας χρηματικής αξίας όλων των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγει επίσημα μια οικονομία σε ένα έτος.

Η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών (υλικών και άυλων) περιλαμβάνει ακόμα και αυτά που παράχθηκαν από παραγωγικές μονάδες που ανήκουν σε κατοίκους του εξωτερικού αλλά εντός της χώρας.

Το ΑΕΠ υπολογίζεται από την κατανάλωση, την επένδυση, τις δημόσιες δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών και τις καθαρές εξαγωγές μείον τις εισαγωγές: $Y = C + I + G + NX$

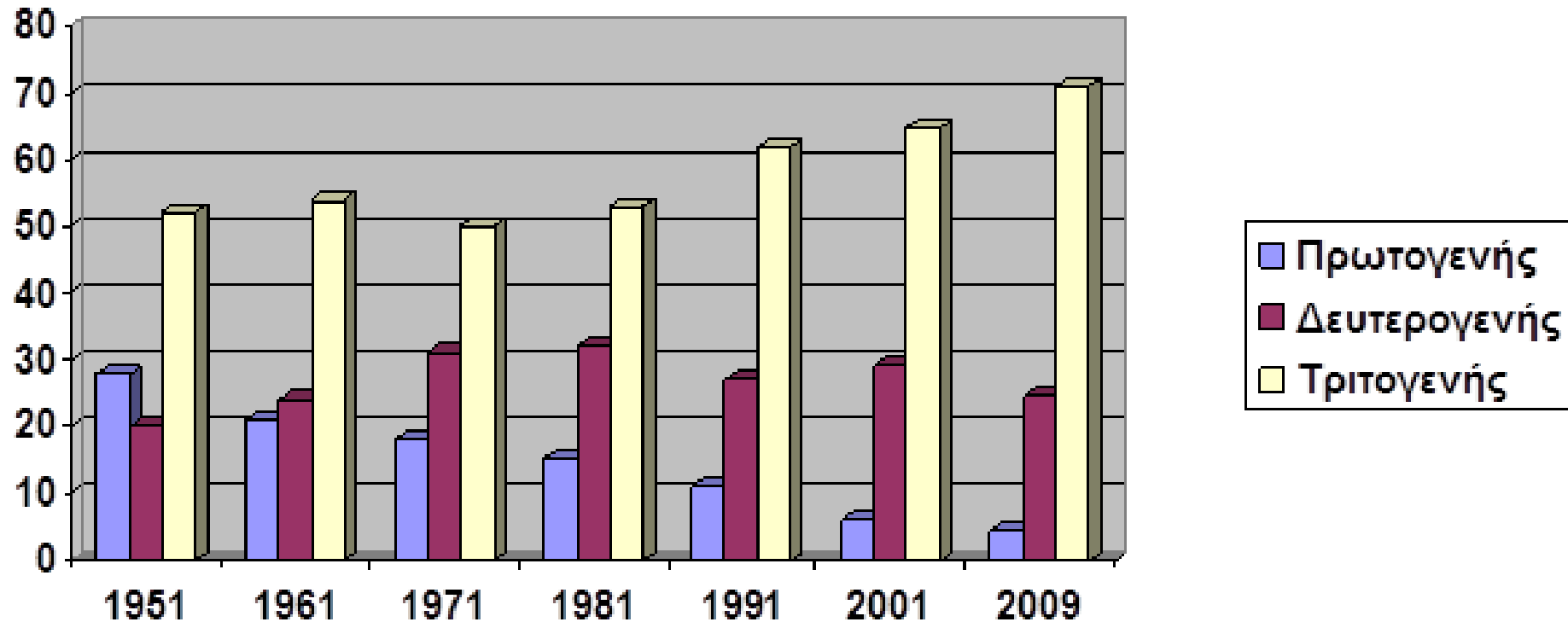
Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι βασικό μέτρο πλούτου και υπολογίζεται ως το ΑΕΠ διά του πληθυσμού μιας χώρας. Η αύξηση του ΑΕΠ είναι **έναν** δείκτης ανάπτυξης

GDP growth of Greece 1961-2010

World Bank and Eurostat

Διάρθρωση του ελληνικού ΑΕΠ κατά τομείς σε % Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία (διαφορά μεταξύ αξίας παραγωγής & συνολικής ενδιάμεσης κατανάλωσης)

Πηγή: ΕΣΥΕ, γράφημα ΜΖ

Η θέση του τουρισμού στο ΑΕΠ

Δυσκολίες αποτύπωσης της συνεισφοράς του τουρισμού: επηρεάζει πολλούς κλάδους

Άμεση επίδραση €15,4 δις (2010) + Έμμεση επίδραση €5,2 δις + προκαλούμενη €13,9 δις
= συνολική εκτιμώμενη επίδραση στο ΑΕΠ 2010 €34,4 δις (ήτοι 15% ΑΕΠ)

Για κάθε 1.000 ευρώ τουριστική δαπάνη το ακαθάριστο προϊόν της ελληνικής οικονομίας αυξάνεται κατά 2.220 ευρώ (λόγω πολλαπλασιαστική δαπανών για την εκτίμηση της προκαλούμενης επίδρασης στο ΑΕΠ)

Στην αγορά εργασίας η άμεση και έμμεση τουριστική απασχόληση εκτιμάται σε 446.000 θέσεις απασχόλησης (~60% μισθωτοί)

5% των συνολικών εσόδων της κυβέρνησης από την έμμεση φορολογία

Πηγή: IOBE 2012

Το Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ΙΤΣ

$$\text{Current Account} = \text{EX} - \text{IM} = \text{Y} - (\text{C} + \text{I} + \text{G})$$

- Όταν παραγωγή > εγχώρια δαπάνη, εξαγωγές > εισαγωγές: τρέχουσες συναλλαγές > 0 και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών > 0 (πλεόνασμα), άρα
 - Η καθαρή εξωτερική θέση (ο καθαρός εξωτερικός πλούτος) αυξάνεται [«δανείζουμε» τις άλλες χώρες]
- Όταν παραγωγή < εγχώρια δαπάνη, εξαγωγές < εισαγωγές: τρέχουσες συναλλαγές < 0 και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών < 0 (έλλειμμα), άρα
 - Η καθαρή εξωτερική θέση (ο καθαρός εξωτερικός πλούτος) μειώνεται [δανειζόμαστε από τις άλλες χώρες]
- Το ΙΤΣ περιλαμβάνει το **εμπορικό ισοζύγιο + ισοζύγιο υπηρεσιών** (Εισπράξεις από ταξιδιώτες, μεταφορές και λοιπές υπηρεσίες – Πληρωμές) + **ισοζύγιο εισοδημάτων** (εισπράξεις από αμοιβές, μισθούς, τόκους, μερίσματα, κέρδη -Πληρωμές), + **Ισ. Τρεχ Μεταβιβάσεων** (ΕΕ+Μεταν.)

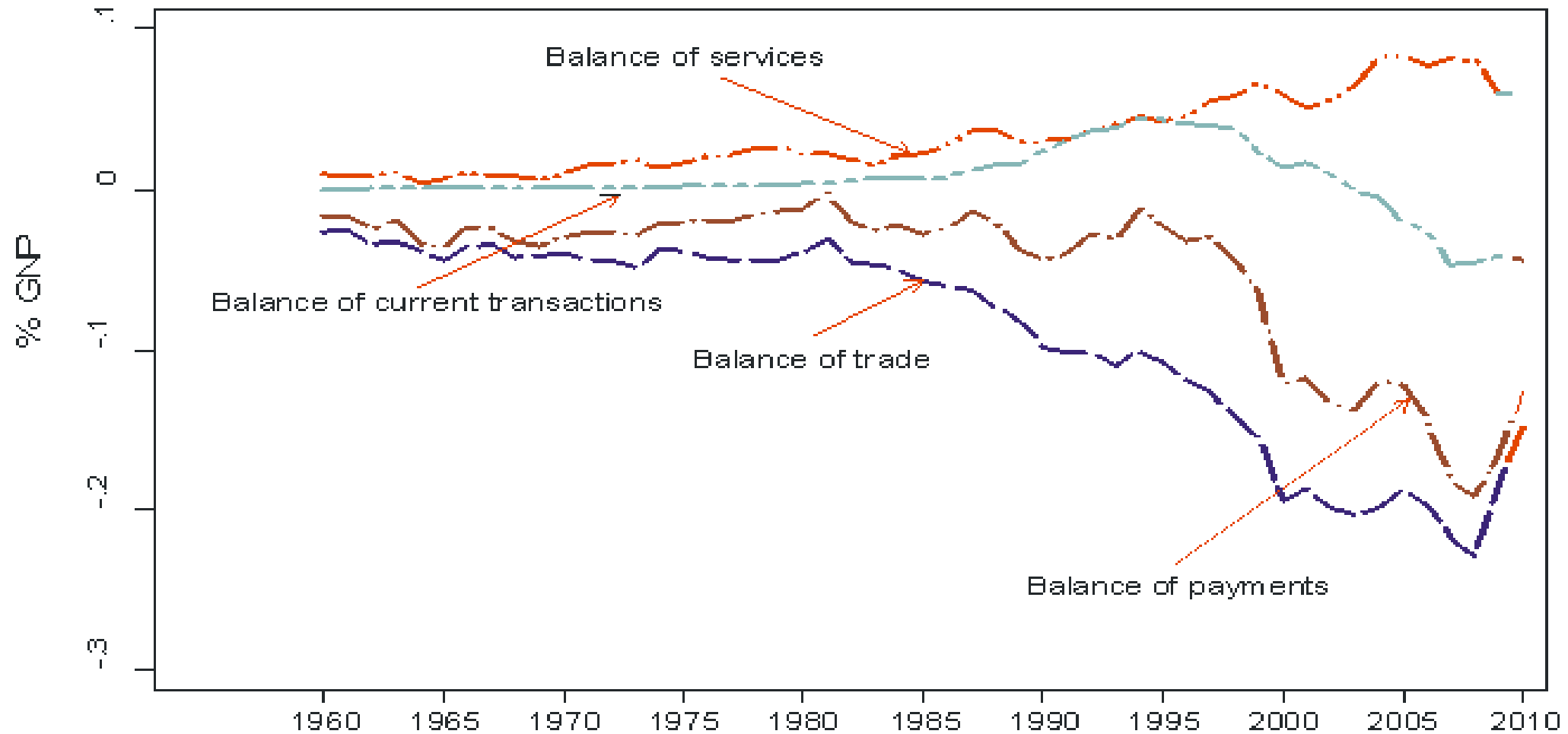
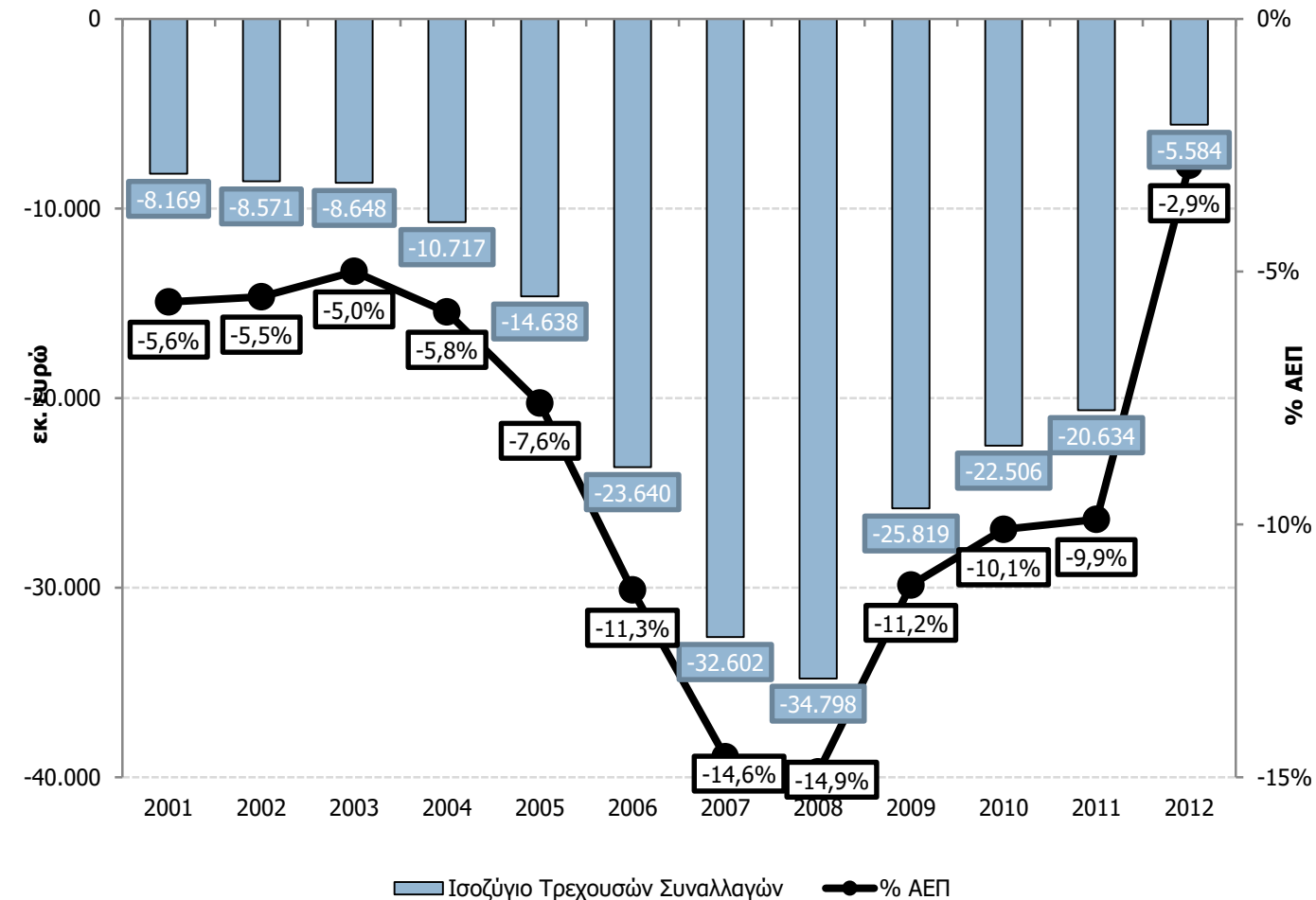

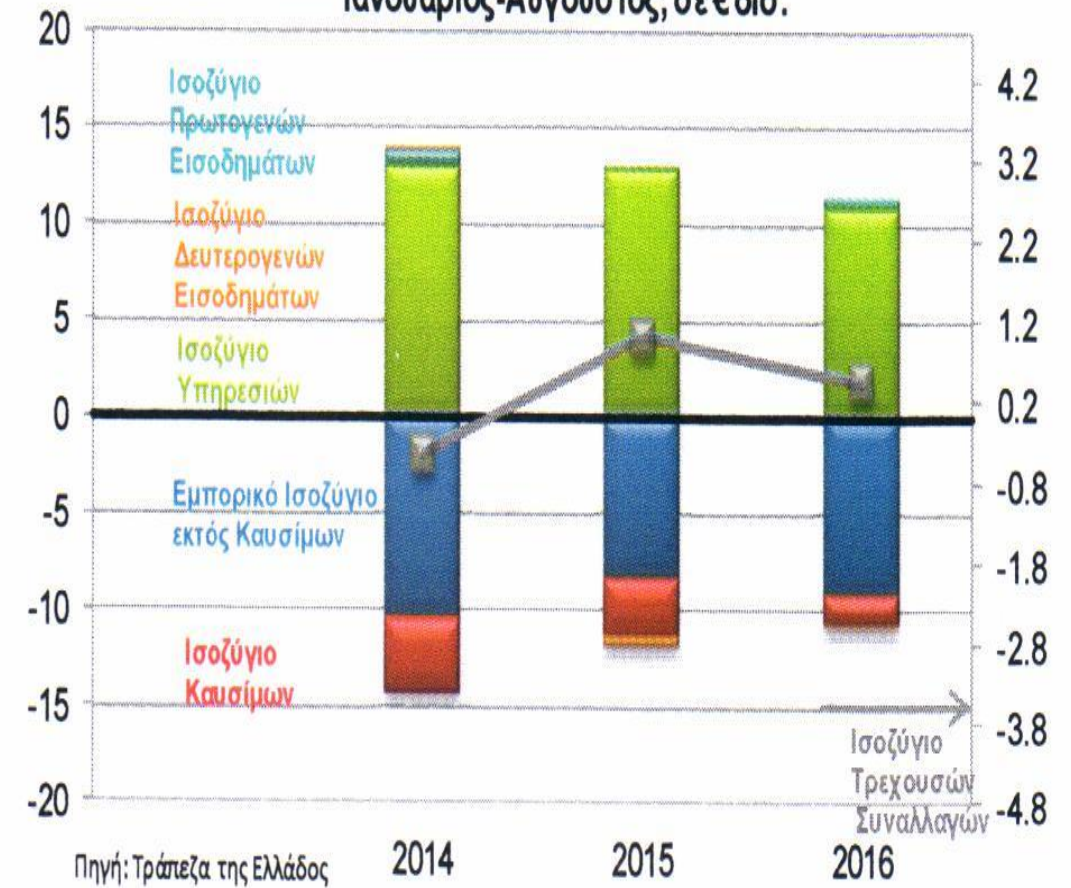
Figure 7

Source: Bitros 2012

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, 2001-2012

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Ιανουάριος-Αύγουστος, σε € δις.

Αυγ. 2017, πλεόνασμα ΙΤΣ 1,8 δις

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ, 2017

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

% επί του συνόλου

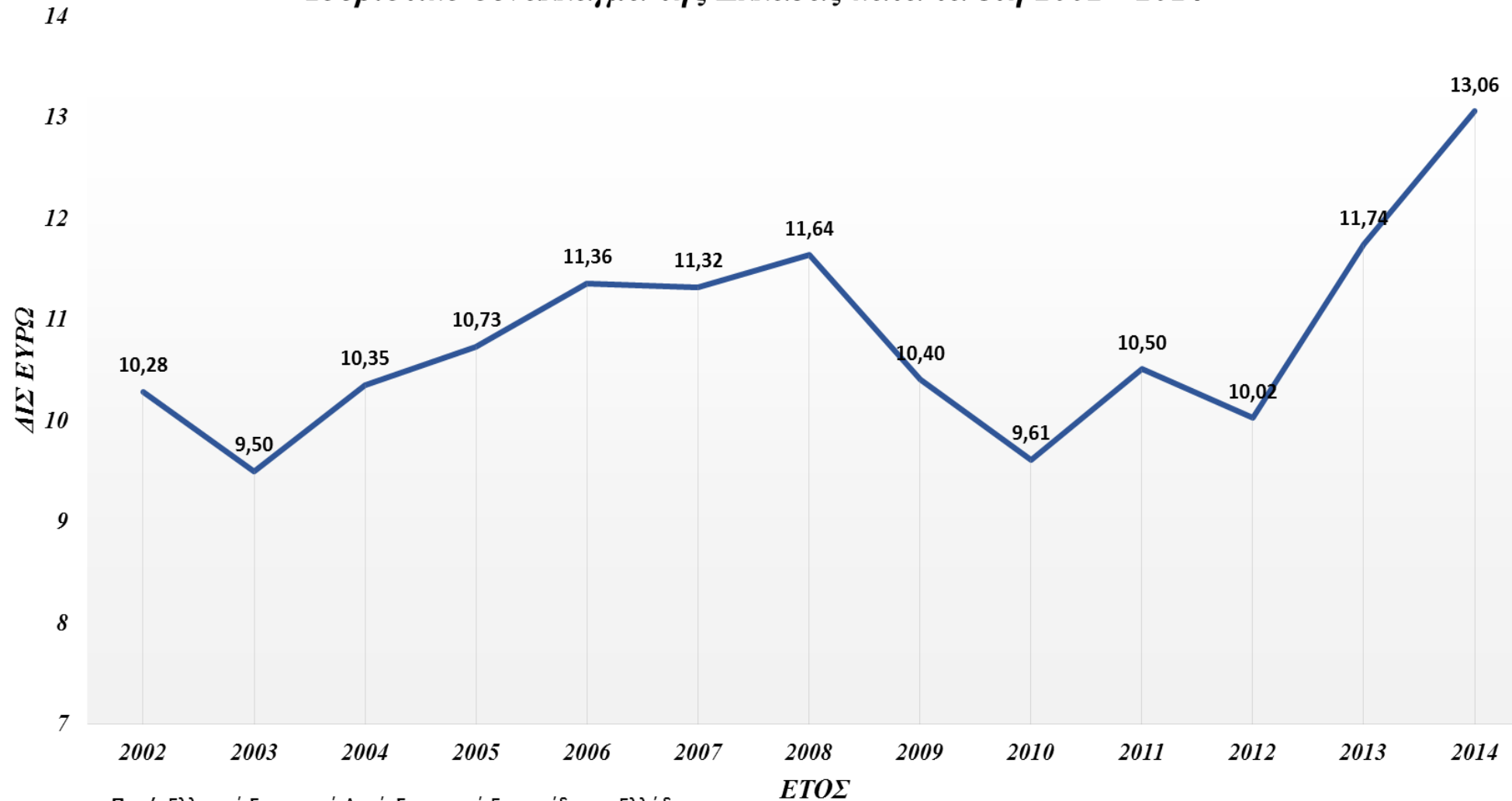
ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ 21.426,4 (εκατ. ευρώ) +14,4% (2017/2016)

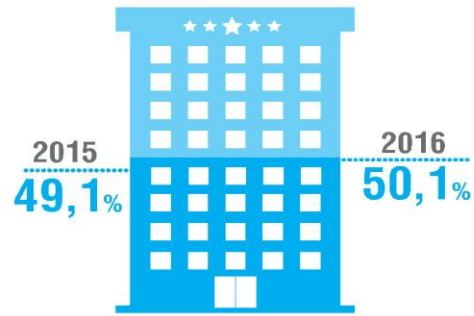

Τουριστικό συνάλλαγμα της Ελλάδας κατά τα έτη 2002 - 2014

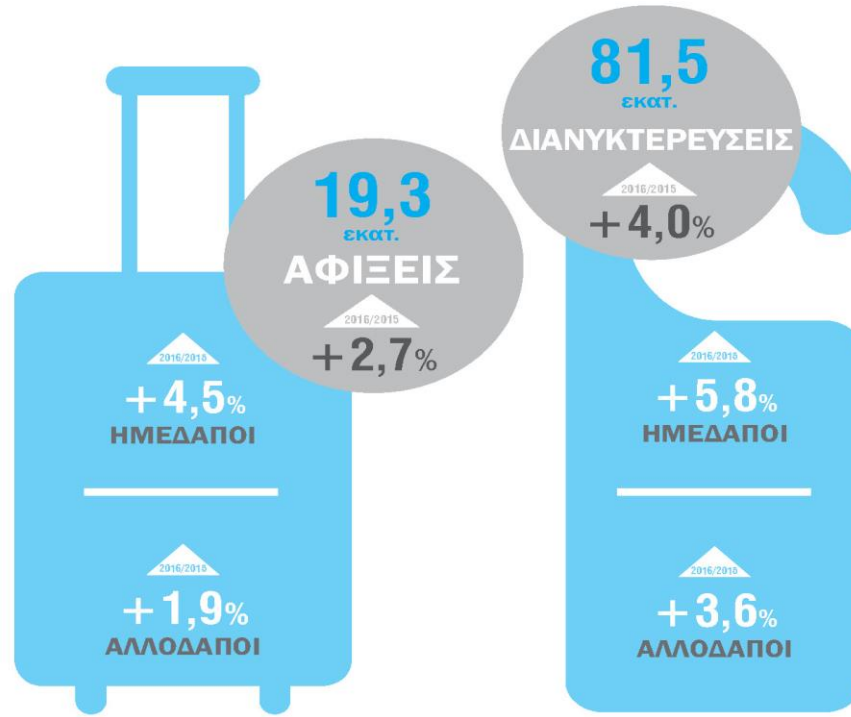
ΑΦΙΞΕΙΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΜΠΙΝΓΚ 2016

ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

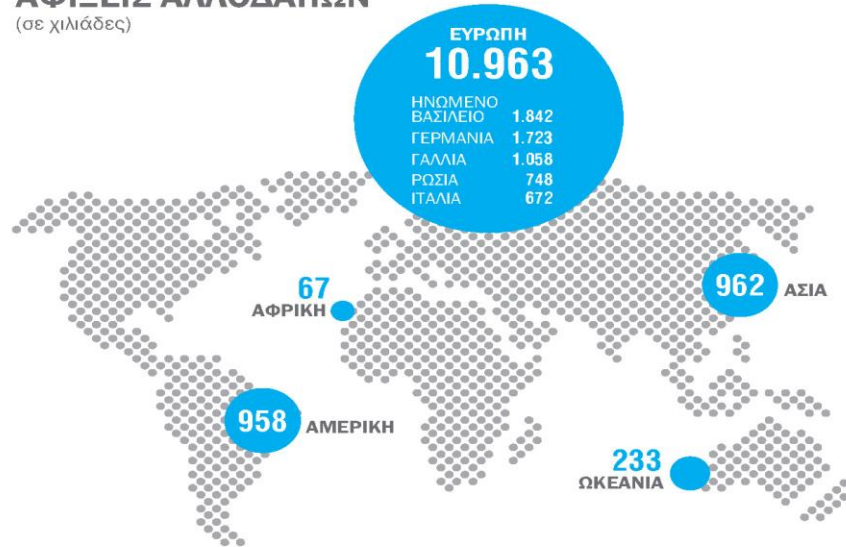
ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Περιφέρεια	2015	2016
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	36,3	35,5
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	45,6	46,3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	17,0	15,9
ΗΠΕΙΡΟΣ	26,4	27,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	29,6	30,2
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	23,2	25,6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	60,0	62,1
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	33,5	35,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	27,4	30,5
ΑΤΤΙΚΗ	47,1	47,2
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	38,9	33,4
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	59,0	57,6
ΚΡΗΤΗ	61,9	65,2

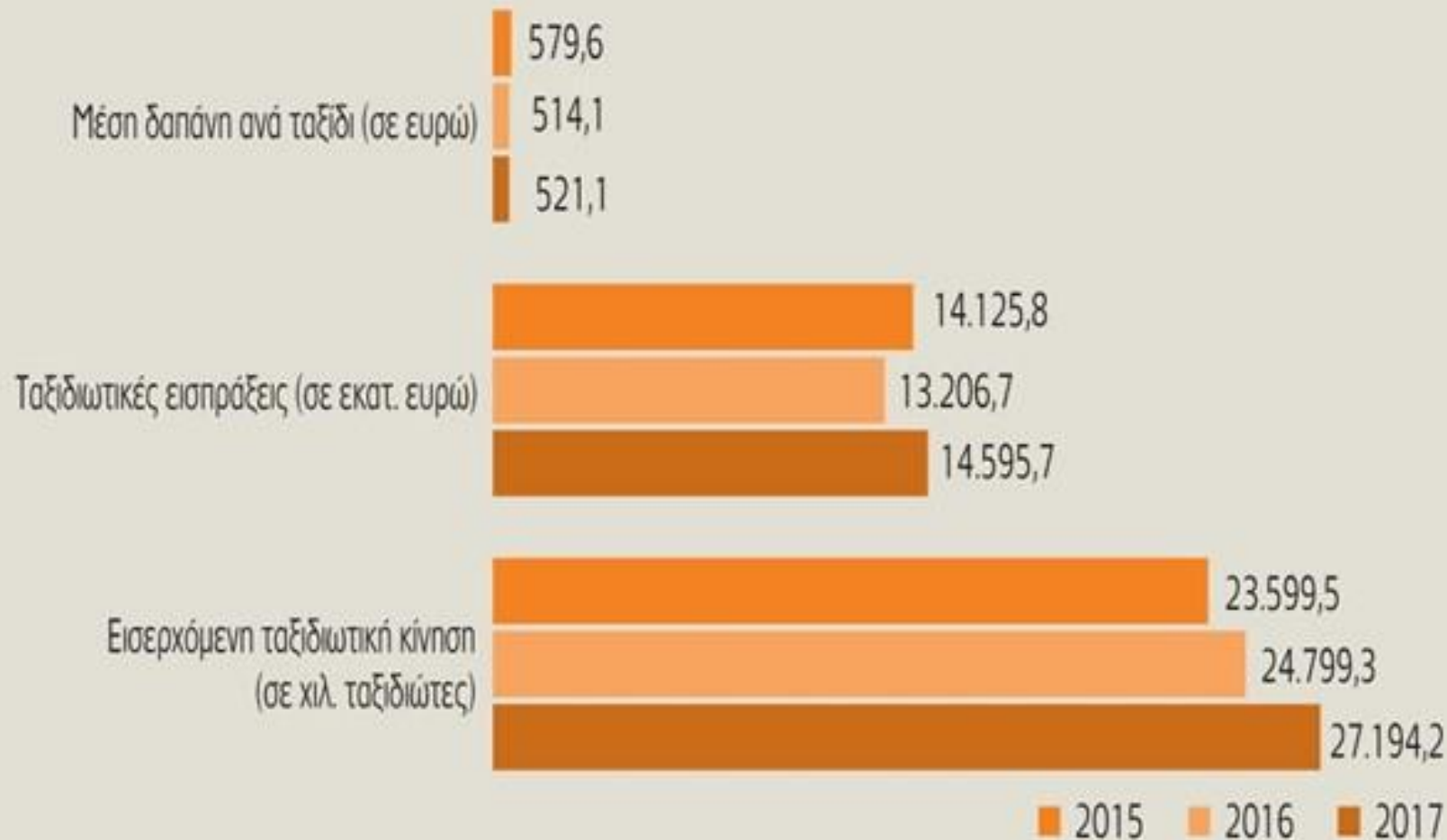
ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

(σε χιλιάδες)

Πηγή
ΕΛΣΤΑΤ

Στοιχεία ταξιδιωτικών εισπράξεων - αφίξεων

ΠΗΓΗ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση δεν περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία από κρουαζιέρες.

Πηγή: Καθημερινή 23/2/18

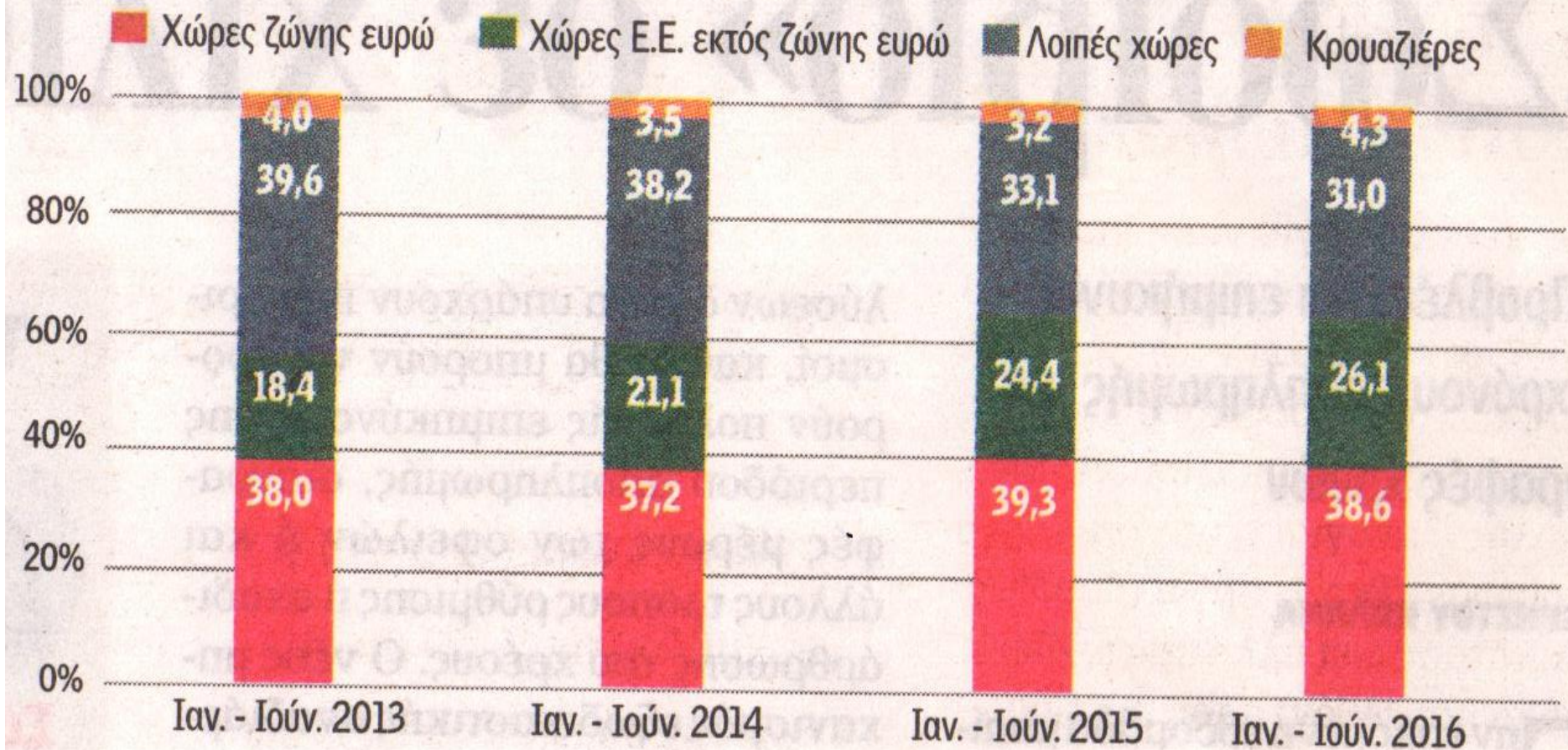
Κίνηση Μουσείων, 2017

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Κατανομή ταξιδιωτικών εισπράξεων

ανά κατηγορία χώρας προέλευσης

Πηγή: Ημερησία
13/10/2016

Πού πηγαίνουν τα χρήματα που παίρνουν τα ξενοδοχεία

Για κάθε 100€ που πληρώνει ένας πελάτης...

Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

ΠΗΓΗ: INSETE

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

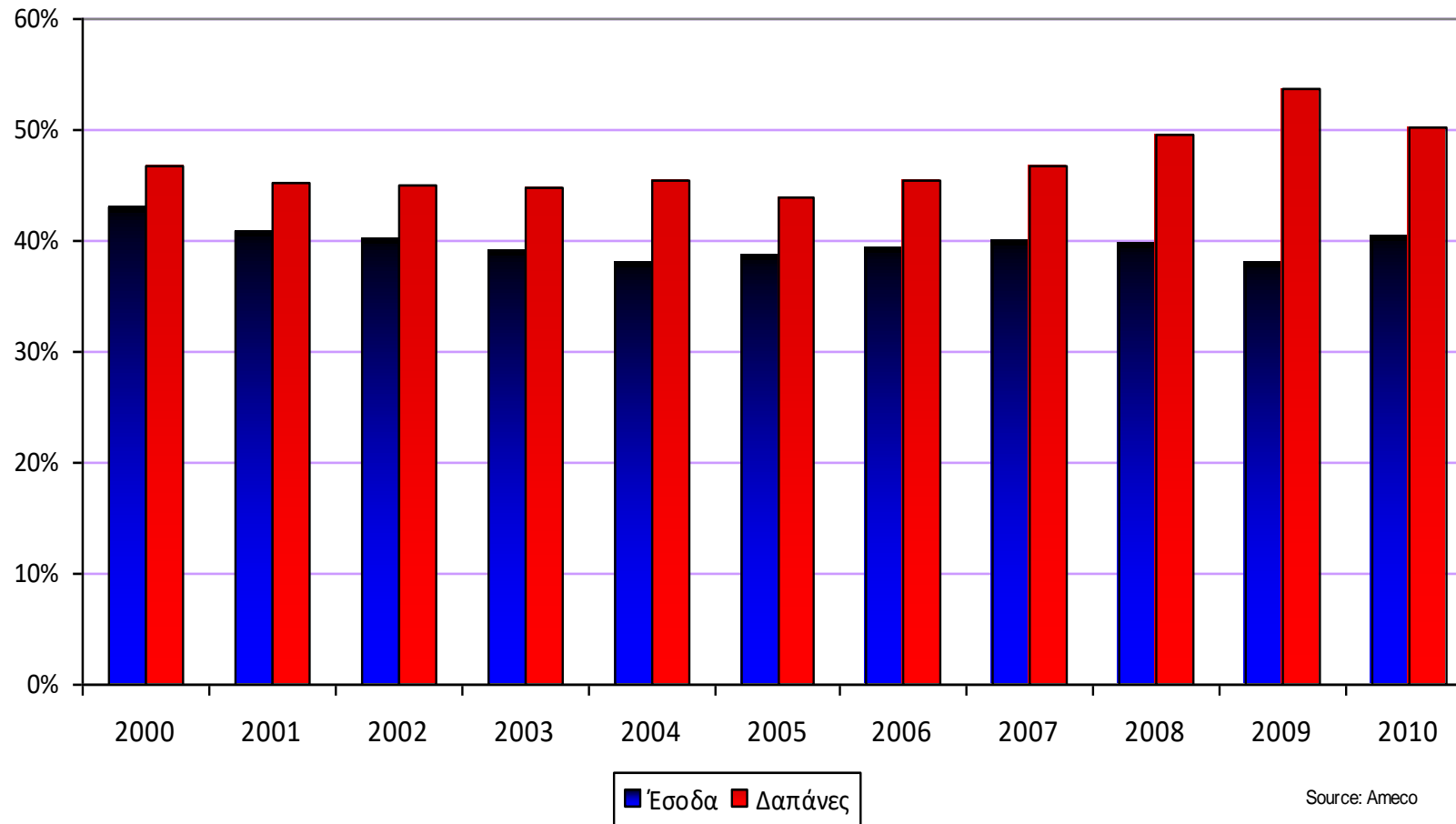
22/10/2017

Δημόσια έσοδα - δαπάνες

- Πηγές δημοσίων εσόδων
 1. Φόροι (άμεσοι – έμμεσοι)
 2. Δανεισμός (εσωτερικός – εξωτερικός)
 3. Επιδοτήσεις (για μέλη Ευρωπαϊκής Ένωσης)
 4. Έσοδα από επιχειρηματική δράση ου δημοσίου

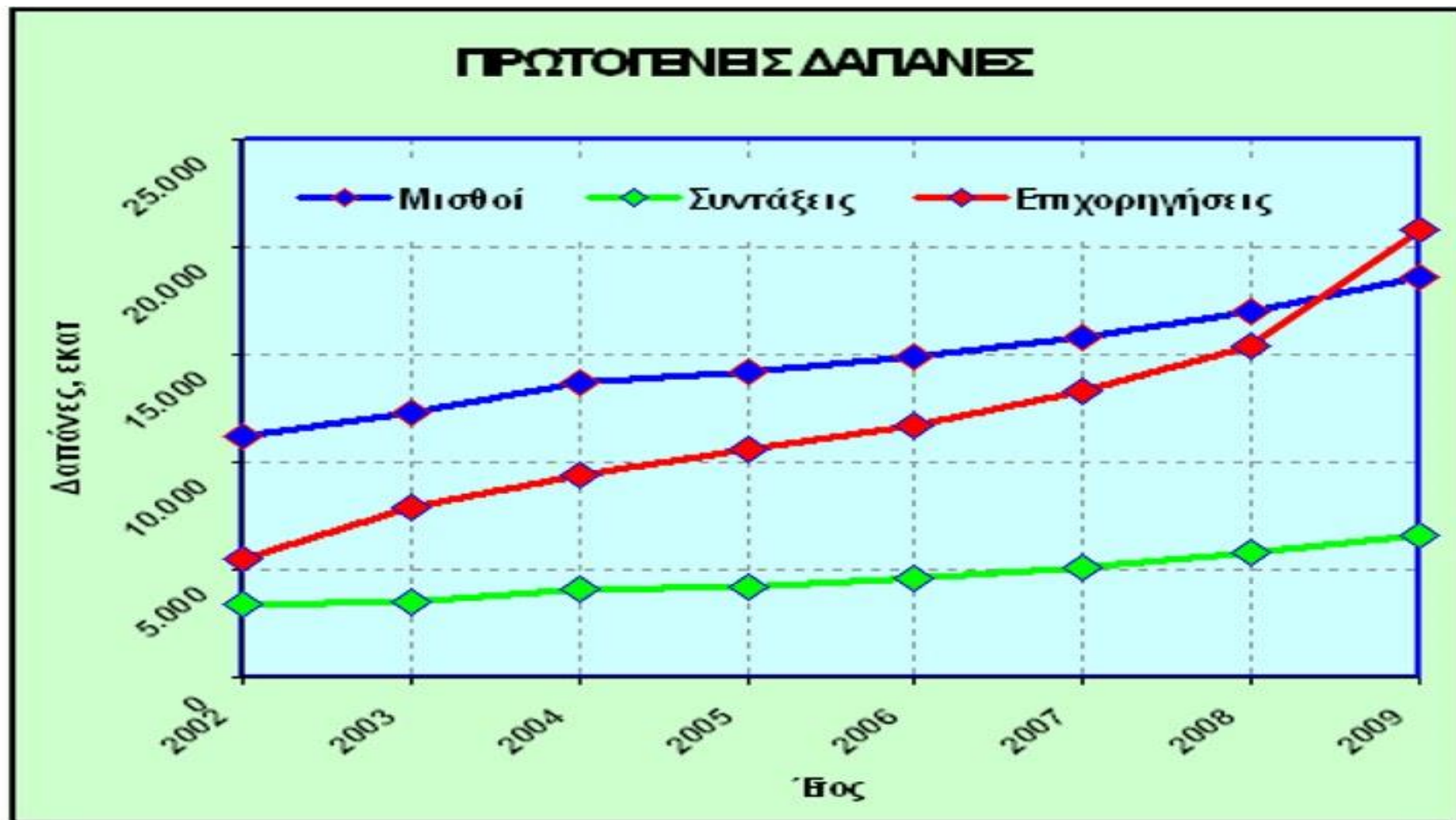
- Είδη δημοσίων δαπανών
 1. Παραγωγικές για δημόσια – ιδιωτικά αγαθά
 2. Άμυνας
 3. Πρόνοιας (αναπηρίας, ανεργίας, ασφάλισης)
 4. Μεταβιβαστικές (συντάξεις)
 5. Εξυπηρέτησης χρεών

Έσοδα και δαπάνες γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ

ΜΟ ΕΕ27: 45%

Δημόσιες δαπάνες 2002-2009

Επιχορηγήσεις ασφ.
Ταμείων, ΔΕΚΟ
+277%
από 5,5 σε 20,8

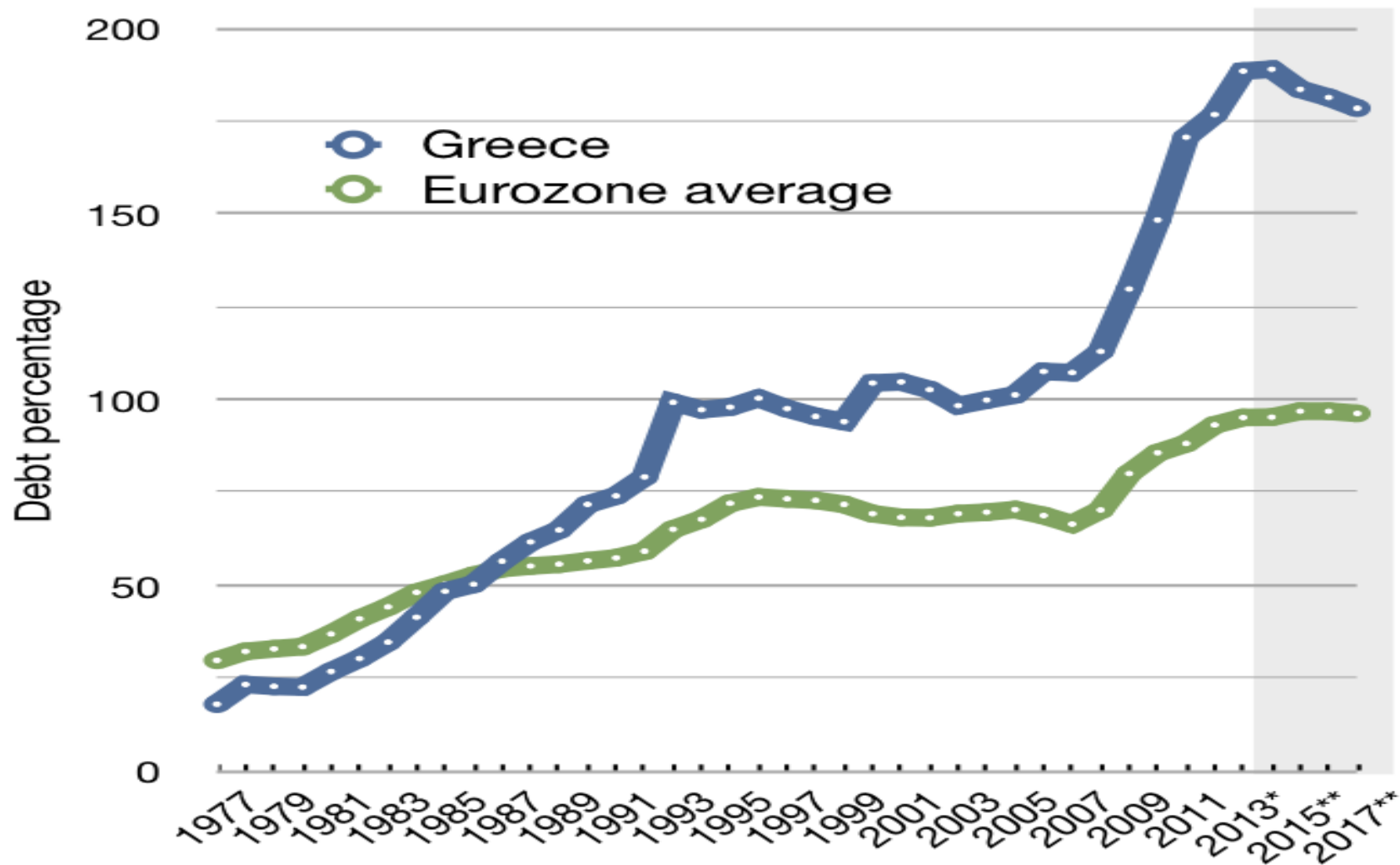
Δαπάνες μισθοδοσίας
Δημοσίου +66% από 11
σε 18,6

Δαπάνες συντάξεων
Δημοσίου +97% από 3,4
σε 6,6

Δημόσιο χρέος

- ▶ Δημόσιο έλλειμμα = δημόσια έσοδα – συνολ. Δαπάνες
- ▶ Πρωτογενές έλλειμμα: φορολογικά έσοδα- δαπάνες χωρίς τόκους εξυπηρέτησης δανείων (**T-G**)
- ▶ **Δημόσιο Χρέος** είναι το σύνολο των οφειλών σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα στο εσωτερικό και το εξωτερικό μιας χώρας.
- ▶ Χρέος = ονομαστική αξία του χρέους προηγούμενου έτους πολλαπλασιαζόμενο επί $(1 + i)$ + πρωτογενές έλλειμμα
- ▶ Σχέση χρέους / ΑΕΠ: κανένα πρόβλημα εφόσον ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ είναι μεγαλύτερος από το επιτόκιο των ομολόγων του Δημοσίου, χωρίς έλλειμμα

Greek debt compared to Eurozone average

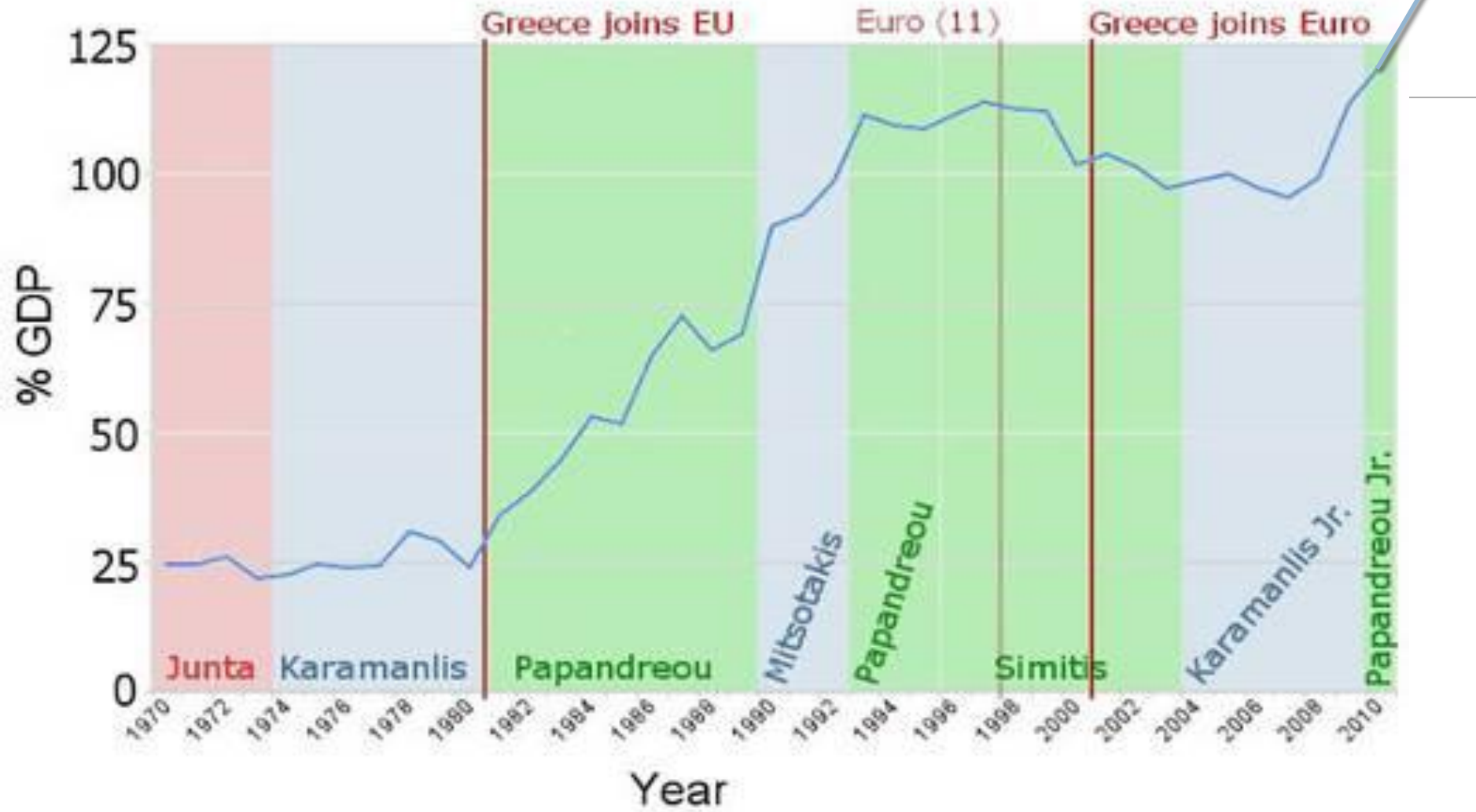

Source: Eurostat (1/2013)

*estimates

**estimates from Ernst & Young using data from Oxford Economics (3/2013)

Greek public debt

Βασικοί οικονομικοί δείκτες ■ 2014 ■ 2017

ΑΕΠ δισ. ευρώ 177,94 181,20	Υψος χρέους κεντρ. διοίκησης δισ. ευρώ 324,13 326,53	Πρωτογενείς δαπάνες τακτ. προϋπολογισμού δισ. ευρώ 42,42 44,19	Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις γεν. κυβέρνησης δισ. ευρώ 3,83 5,13
Σύνολο φορ. εσόδων δισ. ευρώ 45,62 48,24	Εσοδα από ΦΠΑ δισ. ευρώ 13,89 15,55	Εσοδα από φόρο εισοδήματος ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ 8.224 9.265	Εσοδα από φόρο εισοδήματος ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ 2.806 3.552
Άμεσοι φόροι δισ. ευρώ 21,4 21,53	Άμεσοι φόροι ως % του ΑΕΠ 12,02 11,88	Εμμεσοι φόροι δισ. ευρώ 24,23 26,72	Εμμεσοι φόροι ως % του ΑΕΠ 13,62 14,74
Ετήσιο δηλωθέν εισ. φυσ. προσώπων δισ. ευρώ 76 <75	Χρηματιστηριακή αξία ως προς το ΑΕΠ % 29,74 30	Δείκτης τιμών ακινήτων 64,3 59,1	Κεφαλαιοποίηση χρηματιστηρίου δισ. ευρώ 52,92 54,34

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Ιαν. 2015	Απρ. 2017
Απασχολούμενοι	3.542.200	3.750.000
Ανεργοί	1.231.000	1.040.900
Οικονομικά μη ενεργοί	3.337.300	3.228.100
Ποσοστό ανεργίας	25,80%	21,70%
ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΙΚΑ	Ιαν. 2015	Οκτ. 2016
Πλήρους απασχόλησης	1.232.243	1.432.099
Μέσος μισθός	€1.247,96	€1.167,33
Μερικής απασχόλησης	468.021	606.986
Μέσος μισθός	€425,54	€388,56
Μέσος μισθός	€1.022,06	€936,47
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΔΙΩΤΩΝ	Δεκ. 2014	Ιούν. 2017
Χρέη ιδιωτών στο Δημόσιο	€73,8 δισ.	€95,1 δισ.
Καταθέσεις νοικοκυριών επιχειρήσεων	€164,3 δισ.	€120,42 δισ.
Δάνεια νοικοκυριών επιχειρήσεων	€212,04 δισ.	€190,79 δισ.
«ΚΟΚΚΙΝΑ» ΔΑΝΕΙΑ	Δεκ. 2014	Μάρτ. 2017
Ποσοστό «κόκκινων» δανείων	39,90%	45,20%
Ποσοστό «κόκκινων» καταναλωτικών δανείων	54,70%	54,20%
Ποσοστό «κόκκινων» επιχειρηματικών δανείων	39,80%	45,00%
Ποσοστό «κόκκινων» στεγαστικών δανείων	35,60%	42,20%
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τραπεζών	€99 δισ.	€105,1 δισ.

Η ΚΛΗΜΕΡΙΝΗ